



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 יוני 2019

תמ"ש 55182-01-19 האפוטרופוס הכללי מחלקה משפטית - הנהלה נ' המרכז הישראלי
לאפוטרופסות - הקרן לטיפול בחסויים ואח'

1

לפני השופט הבכיר שלמה אלבז

האפוטרופוס הכללי מחלקה משפטית
ע"י ב"כ עוה"ד מריה פראטקין

המבקש

נגד

המשיבים

1. המרכז הישראלי לאפוטרופסות - הקרן לטיפול בחסויים עמותות 590002457
 2. רעות אפוטרופסות (ע"ר) עמותות 580253730
 3. גג לנזקק ולחוסה (ע"ר) עמותות 580408425
 4. אקים לאפוטרופסות עמותות 580047066
 5. עמותת עמנואל - אפוטרופסות ללוקים באוטיזם מיסודה של אלוט (ע"ר) עמותות 580549954
 6. "שי" אפוטרופסות וטיפול בחסויים בע"מ חברות 513225474, ע"י עו"ד ליאת נח
 7. ילדים בסיכוי - המועצה לילד החוסה (ע"ר) עמותות 580109254
 8. ירון ליעוץ ואפוטרופסות בע"מ חברות 515389856
 9. אמירים שותפי אפוטרופסות חברות 515493450
- ע"י עו"ד אמיר זבולון

2
3

פסק דין משלים

4

5 זוהי בקשת האפוטרופוס הכללי (להלן - "המבקש") לאשר את צירופם של התאגידים שבכותרת
6 להסדר שכה"ט הקבוע בתקנה 6 א', פרק ג' לתקנות הכשרות המשפטית והאפוטרופסות (כללים בדבר
7 קביעת שכר לאפוטרופוסים), התשנ"ט - 1988 (להלן: "התקנות").

8

9 בתקנה 6א (א) נקבע שלבקשת תאגיד אפוטרופסות או לבקשת האפוטרופוס הכללי רשאי בית המשפט
10 לקבוע כי תאגיד כאמור יגבה שכר לפי תקנה 5 באופן חודשי, בהתאם להוראות פרק ג', בלי שיידרש
11 להגיש בקשת שכר.

12

13 בתקנה (ג) נקבע שאישור בית המשפט כאמור יהיה לתקופה שלא תעלה על 24 חודשים.

14

15



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 יוני 2019

תמ"ש 55182-01-19 האפוטרופוס הכללי מחלקה משפטית - הנהלה נ' המרכז הישראלי
לאפוטרופסות - הקרן לטיפול בחסויים ואח'

נימוקי המבקש

1. בשנת 2017 מונו בישראל כ- 60,000 אפוטרופסים. כ-12% מתוך כללי המינויים היו אפוטרופסים מקצועיים מתוכם 7225 היו של תאגידי אפוטרופוס בלבד.
2. עובר לתיקון בתקנות, שנכנס לתוקף ביום 1.1.19, שכ"ט של תאגידים מקצועיים נקבע ע"י ביהמ"ש על פי בקשות פרטניות של האפוטרופסים המקצועיים ושל התאגידים או בגביה בהתאם להסדרים עם האפוטרופוס הכללי, אשר אושרו ע"י ביהמ"ש והוארכו מעת לעת.
3. המסלול של הסדר גביה חודשי אשר נקבע בתקנה 6א' לתקנות מאפשר לאפוטרופסים מקצועיים לגבות שכר הקבוע בתקנה 5 לתקנות ללא צורך בפניה לבית משפט. הסדר זה מאפשר לקבוע בהחלטת ביהמ"ש הסדר גביה זהה לכל המשיבים ובכך למלא אחר שתי תכליות חשובות ביותר: יצירת אחידות באופן התנהלות התאגידים מול הרגולטור ושמירה על עקרון השוויון הקבוע בדין.
4. החלת ההסדר על התאגידים שבכותרת תיעל את ההליכים, לשיפור השירות הניתן לאדם ולאפוטרופוס, לצמצום העומסים בביהמ"ש, הדנים מדי שנה באלפי בקשות שכ"ט ותאפשר לאפוטרופסים להקדיש את מירב משאביהם לטיפול באנשים.
5. עוד יביא הדבר להקלה בנטל הבירוקרטי ולחיסכון בעלויות.
6. גביה לפי ההסדר אינה מונעת פניה של התאגידים בבקשה פרטנית לקביעת שכ"ט בהתאם להוראות תקנה 6א' לתקנות, בגין מאמץ מיוחד או פעולות חריגות, ככל שיש הצדקה לכך והוא חדין ביחס לפסיקת שכה"ט עבור שירותי מקצועיים אותם סיפק האפוטרופוס בהתאם להוראות תקנה 6 לתקנות.



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 יוני 2019

תמ"ש 55182-01-19 האפוטרופוס הכללי מחלקה משפטית - הנהלה נ' המרכז הישראלי
לאפוטרופסות - הקרן לטיפול בחסויים ואח'

מהלך הדיון

- 1
- 2
- 3 7. לאחר שהתקבלה הסכמת המשיבים 1-5 ו-7, ניתן ביום 5.4.19 פס"ד חלקי בו אושר ההסדר ביחס
- 4 לאותם משיבים. באותו פס"ד נקבע שהיה והמשיבים 6 ו-9 יעמדו על התנגדותם להחלת ההסדר
- 5 עליהם, יסכמו טענותיהם ולאחר מכן יסכם ב"כ המבקש ופסק הדין יינתן.
- 6
- 7 8. אם כן ההסדר שאושר ביחס למשיבים 1-5 ו-7-8 יחול עד יום 4.4.21.
- 8
- 9 9. המשיבה 6 הגישה סיכומיה ביום 16.4.19.
- 10
- 11 10. בהיעדר תגובה מטעם המשיבה 9 הגישה ב"כ האפוטרופוס הכללי הגישה סיכומיה ביום 16.5.19.
- 12
- 13 11. ביום 19.5.19 הורתי למשיבה 9 להודיע בתוך 7 ימים אם ניתן ליתן פסק דין בהתאם לחומר הקיים
- 14 בתיק או שרצונה לסכם.
- 15
- 16 12. ב"כ המשיבה 9 הודיע ביום 24.5.19 כי בשל טעות משרדית לא הגיש סיכומיו במועד. עוד ביקש
- 17 לאפשר לו להגיש סיכומיו בקצרה וסיכומים אלה נכללו באותה ההודעה.
- 18
- 19 13. לאחר עיון ודיון בטענות הצדדים החלטתי להיעתר לבקשת המבקש ולהורות על החלת ההסדר
- 20 על כל המשיבים שבכותרת.
- 21
- 22 טענות המשיבה 6
- 23
- 24 14. המשיבה 6 אינה יכולה לגבות שכ"ט מבלי שהמבקש מאשר את הדוחות שהיא מגישה (דו"ח כספי
- 25 ודו"ח פעולות).
- 26
- 27 15. למרות שהמבקש מערים קשיים על אישור הדוחות וקצב בדיקתם אינו משביע רצון, אין המבקש
- 28 מסכים לאפשר גביית שכ"ט לפני אישור הדוחות.
- 29
- 30 16. בהתאם להסדר שכה"ט המפורט בבקשה, היקף הפיקוח של המבקש אחר האפוטרופוס יצומצם
- 31 ואפוטרופוס יוכל לגבות שכ"ט מדי חודש, באופן אוטומטי.
- 32



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 יוני 2019

תמ"ש 55182-01-19 האפוטרופוס הכללי מחלקה משפטית - הנהלה נ' המרכז הישראלי
לאפוטרופסות - הקרן לטיפול בחסויים ואח'

17. פיקוח אחר שכרם של אפוטרופוסים חיוני (במיוחד אפוטרופוס חיצוני) ולכן המשיבה 6 מתנגדת
להחלת ההסדר עליה.
18. המנהלות והבעלים של המשיבה 6 הן עורכות דין.
19. המשיבה 6 מתמנה לתפקיד במקרים מורכבים, בהם האדם שמונה לו אפוטרופוס (אשלי"א) נוצל
או טופל באופן לא ראוי. במסגרת תפקידה נאלצת המשיבה לבצע פעולות בניגוד לדעת בני משפחת
האשלי"א, או מי מהם. משיבה 6 נדרשת לבצע פעולות ברכוש האשלי"א, ולעיתים לנקוט בהליכי
תביעה נגד אנשים שניצלו את האשלי"א.
20. פעמים רבות קרובי האשלי"א אינם מרוצים מכך שבית המשפט החליט למנות אפוטרופוס חיצוני,
והם חושדים באפוטרופוס שמא הוא שולח ידו בכספי האשלי"א.
21. בחלק מהמקרים, האנשים הקרובים אינם "נורמטיביים", ובפיהם טענות קשות כנגד
האפוטרופוס, טענות שאין להן אחיזה בודדות.
22. גם הפרסומים בטלוויזיה ובעיתונות על מקרים של אפוטרופוס שלכאורה מעלו בתפקידם, מגדילה
את חשדנותם של קרובי האשלי"א.
23. אישור שכרו של האפוטרופוס ע"י ביהמ"ש, נותן לאשלי"א ולקרוביו את התחושה שפעולות
האפוטרופוס מפותחות, שכל פעולה ופעולה שלו נבחנת ונבדקת וכל שכרו נבדק מול גוף רשמי
(ביהמ"ש) אשר בחן את פעולות האפוטרופוס ואישר אותן.
24. האישור האמור מגן על האפוטרופוס באופן שלא ניתן לטעון שהוא גבה שכ"ט שלא כדין או שפעל
שלא כדין בכספיהם.
25. טענת האפוטרופוס הכללי ביחס להתייעלות אינה נכונה שכן הגשת בקשה לפסיקה שכ"ט בגין
טיפול שוטף באשלי"א היא בקשה טכנית שהכנתה דורשת דקות ספורות.
26. גם הטענה שהחלת ההסדר תפטור מתשלום אגרה אינה נכונה. האגרה משולמת מכספי האשלי"א
ואינה ממומנת מול האפוטרופוס. ולא רק זאת אלא שניתן להפחית את האגרה במקרים בהם
המינוי היה קצר משנה וכו'.



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 יוני 2019

תמ"ש 55182-01-19 האפוטרופוס הכללי מחלקה משפטית - הנהלה נ' המרכז הישראלי
לאפוטרופסות - הקרן לטיפול בחסויים ואח'

טענות המשיבה 9

- 1
- 2
- 3
- 4 27. בתגובתה שהוגשה כאמור באיחור טענה המשיבה 9 שהינה תאגיד הפועל בעיקר תחת מינוי בתי
- 5 המשפט השונים במחוז ת"א והמרכז בלבד ובמקרים קשים ומורכבים במיוחד.
- 6
- 7 28. לרוב אין ולו בן משפחה אחד היכול לסייע למשיבה 9 למלא אחר חובות המינוי והדאגה לאשלי"א,
- 8 בשל הסכסוך והעוינות כלפי המינוי החיצוני. אופי העבודה מוביל כמעט תמיד לכך שהמשיבה 9
- 9 נדרשת בעל כורחה לסכסוך המשפחתי כדבר שבשגרה.
- 10
- 11 29. נסיבות אלה מובילות ולא אחת לתלונות ותביעות המוגשות מצד מי מבני המשפחה של האשלי"א
- 12 ולשם שחרורה מהמינוי מטעמים שונים אשר לרוב הינם פרי הדמיון של אותו בן משפחה אשר
- 13 מבקש לסכל את עמדת המשיבה 9.
- 14
- 15 30. גביית שכ"ט באופן עצמאי מכספי האשלי"א עלולה להוביל למראית עין ולהצתת חזית נוספת מצד
- 16 בני המשפחה, אשר עשויים לחשוב בשגגה שמא המשיבה 9 טומנת ידה בכיסו של האשלי"א.
- 17
- 18 31. המשיבה 9 מבקשת להמשיך את הנוהל הקיים לפיו מגישים דוחות כספיים מטעמה ובמקביל
- 19 מוגשת בקשה מפורטת לפסיקת שכ"ט ורק לאחר מכן רשאית היא לקבל את שכרה ככל אשר יפסק
- 20 ואשר בעטיו חוסה היא תחת אישורו של ביהמ"ש הדן בתיק.
- 21
- 22 32. בסיכומו של דבר מתנגדת המשיבה 9 להחלת ההסדר המוצע עליה אך הודיעה שהיא ומסת
- 23 המינויים אותם היא מנהלת תגדל - יתכן שעמדתה תשתנה.
- 24

דיון ומסקנות

- 25
- 26
- 27 33. צודקת ב"כ המבקש שהמשיבים 6 ו-9 אינם שונים מהותית מיתר המשיבים. מניסיוני אני יכול
- 28 לקבוע שמינוי אפוטרופוס חיצוני נעשה בדרך כלל כאשר לא נמצא מבין בני המשפחה גורם ראוי
- 29 לתפקיד זה או כאשר קיים גורם ראוי אך הסכסוכים המשפחתיים עלולים למנוע בעדו למלא את
- 30 תפקידו כראוי או לפגוע בטיפול באשלי"א.
- 31



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 יוני 2019

תמ"ש 55182-01-19 האפוטרופוס הכללי מחלקה משפטית - הנהלה נ' המרכז הישראלי
לאפוטרופוסות - הקרן לטיפול בחסויים ואח'

34. אכן מלאכתם של אפוטרופסים אינה תמיד מלאכה קלה. כאשר מתמנים אפוטרופסים מתוך בני המשפחה לעתים נטענות כלפיהם טענות מצד בני המשפחה האחרים וכאשר לא נמצא בין בני המשפחה אדם ראוי למשימה זו הרי שהכעסים והחשדנות מופנים לעיתים כלפי הגורם החיצוני שמונה.
35. על האפוטרופוס הכללי לבחון מי ראוי להימנות כאפוטרופוס, לדאוג שרק אנשים וגופים ראויים ימונו, לדאוג שלאותם גופים תהיה יכולת כספית להשיב כספים שנלקחו בטעות או בזדון ובמקרה הצורך אף לדרוש ערבויות. חוקה על האפוטרופוס הכללי שהוא מפקח על פעולות האפוטרופסים, בודק את הדוחות ומביע לפני בית המשפט עמדתו כאשר פעולת האפוטרופוס טעונה אישור בית המשפט.
36. אכן למרבה הצער היו מקרים בהם אפוטרופסים מעלו בתפקידם. מקרים כאלה אירעו הן כאשר המינוי היה מקרב בני המשפחה והן כאשר מונה גורם ניטראלי. למיטב זכרוני באותם מקרים לא התמקדה המעילה באימון במשיכת שכר טרחה מופרז אלא בפעולות לא חוקיות אחרות הקשורות בחוצאת כספים בטענות שווא, בנפוח הוצאות וכיוצא בזה. לדברים אלה אין קשר ישיר עם שיטת גביית שכר הטרחה שמבקש המבקש להחיל על הגופים שבכותרת.
37. מסיבה טכנית לא עלה בידי לברר כמה בקשות לקביעת שכ"ט נחסכות כתוצאה מההסדר אולם ניתן להניח שהמדובר באלפי בקשות. החלת ההסדר תקל הן על האפוטרופוס הכללי והן על מערכת בתי המשפט.
38. בתקנות האמורות נקבעו כללים אשר יאפשרו המשך הפיקוח על האפוטרופסים ובכלל זה: הגבלת אישור בית המשפט לגבות את שכ"ט לפי ההסדר למשך 24 חודשים, קביעה שההסדר יחול אך ורק ביחס לשכר טרחה שנקבע בתקנות ולא ביחס לשכר טרחה נוסף או לשכר טרחה בגין שירותים מקצועיים. עוד נקבע ששכר הטרחה יגבה בכל 1 לחודש בגין החודש שקדם לו וכי בדין וחשבון המוגש לאפו"ט הכללי יפרט התאגיד את השכר שגבה בגין תקופה מסויימת. קיימת בתקנות אפשרות שהאפו"ט הכללי יודיע לתאגיד שההסדר ביחס לאדם מסויים שהתאגיד משמש לו אפוטרופוס בטל. עוד קיימת הוראה כללית המאפשרת לאפו"ט הכללי לדרוש החזר שכר שגבה ביתר.



בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 יוני 2019

תמ"ש 19-01-55182 האפוטרופוס הכללי מחלקה משפטית - הנהלה נ' המרכז הישראלי
לאפוטרופסות - הקרן לטיפול בחסויים ואח'

39. גביה לפי ההסדר אינה מונעת בעד התאגיד להגיש בקשה לקביעת שכר טרחה בגין טיפול משפטי
וכיוצא בזה, אך יש להניח שלא בכל חודש ואולי לא בכל שנה יהיה צורך בהגשת בקשה לקביעת
שכר טרחה נוסף.
 40. המשיבה 6 לא חלקה על כך שההסדר מטיב עמה. הביקורת שהפנתה כנגד האפוטרופוס הכללי, בסעיף
11 לתגובתה, כאילו האפוטרופוס הכללי אינו יכול להשתחרר מהחובות המוטלות עליו, בדרך של עריכת
הסדר עם אפוטרופסים ממונים אינה במקומה. מחוקק המשנה הוא שקבע את ההסדרים לגביית
שכר חודשית לתאגידי אפוטרופסות ופנית האפוטרופוס הכללי לאישור בית המשפט נעשתה כשורה
ולתכלית ראויה.
 41. כאמור אין קשר ישיר בין נושא גביית שכר הטרחה לבין הפיקוח על פעולות האפוטרופסים, אשר
צריך להמשיך בקיומו ויתכן שבמקרים מסוימים אף להדקו.
 42. לאור האמור לעיל אני מקבל את בקשת המבקש ודוחה את התנגדות המשיבים 6 ו-9.
 43. על מנת ליישר קו בין כל התאגידים שבכותרת אני קובע שההסדר ביחס לכולם יחול עד יום 4.4.21.
 44. התיק ייסגר.
 45. בנסיבות העניין אין צו להוצאות.
 46. ניתן לפרסם פסק דין זה.
- ניתן היום, כ"ב סיוון תשע"ט, 25 יוני 2019, בהעדר הצדדים.

שלמה אלבו, שופט בכיר